

= Zoran Tomić ♦ Ilija Musa ♦ Marijan Primorac:

Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru

zoran.tomic@sve-mo.ba - ilija.musa@gmail.com - mprimorac2@yahoo.com

UDK 070.4(497.6)~2014.05~(047.31)

316.773/.774

Izvorni znanstveni članak

PODIJELJENI MEDIJSKI SUSTAVI (ANALIZA *MAINSTREAM* MEDIJA U BOSNI I HERCEGOVINI)

Sažetak

Podijeljenost bosanskohercegovačkoga društva uvjetovala je nastanak triju, na nacionalnoj osnovi utemeljenih, medijskih sustava. U radu će se ukazati na uzroke opstanka usporednih medijskih sustava, mogućnosti postavljanja posebnih agendi u svakom od sustava, kao i učincima djelovanja ovako ustrojenih medija na daljnje društvene procese. U situaciji kakva je trenutno u Bosni i Hercegovini očito je da svaki od naroda ima svoje *mainstream* medije, medije koji proizvode vijesti za „svoju“ javnost, a u takvoj situaciji bit će zanimljivo vidjeti kakav utjecaj i na koju javnost u Bosni i Hercegovini imaju mediji iz „drugih“ sustava i koji bi se napori trebali učiniti da bi se mediji doživljavali kao objektivni i nepristrani na cijelom prostoru Bosne i Hercegovine.

Ključne riječi: mediji, društvo, podijeljeni medijski sustavi, ukroćeni mediji, Bosna i Hercegovina

DIVIDED MEDIA SYSTEMS (ANALYSIS OF MAINSTREAM MEDIA IN BOSNIA AND HERZEGOVINA)

Abstract

The division inside BH society has conditioned the making of three media systems, based on national grounds. The article will point out the causes of survival of parallel media systems, possibilities of setting special agendas in each of the systems and effects of media constructed in such way on further social processes. The situation in which Bosnia and Herzegovina currently is evidently shows that each nation has its *mainstream* media, media which produce news for “their own” public. The interesting thing to see here is what kind of influence the media from “other” systems have and who they influence. Furthermore, it will be explored which steps are required so that such media would be considered as objective and impartial in the area of entire Bosnia and Herzegovina

Key words: media, society, divided media systems, tamed media, Bosnia and Herzegovina

Uvod

Država s tri konstitutivna naroda u dva entiteta i posebno uređenim distriktom, deset županija u jednoj od federalnih jedinica, a u drugoj bez takva oblika uređenja, kao što je danas Bosna i Hercegovina, nema jedan medijski sustav. Medijski sustav označava jasno definiran zakonski okvir djelovanja medija kojim je osigurana potpuna sloboda izražavanja koja bi pridonosila jačanju demokracije. Takva potpuna zakonskoga okvira za djelovanje medija u Bosni i Hercegovini danas nema. Demokracija zapadnoga tipa ili uređenja u Bosni Hercegovini još uvijek nije u potpunosti zaživjela. Bosanskohercegovačko društvo duboko je podijeljeno. U takvu društvu nije lako odrediti koji su to *mainstream* mediji. Koji bi to mediji bili mediji srednje struje, prihvaćeni u široj javnosti, bez obzira na nacionalnost, vjeru ili geografsku pripadnost? Mišljenje kojih bi medija prihvaćala šira zajednica, koja bi im bila uređivačka politika?

U samu promišljanju o temi uvidjelo se da *mainstream* mediji za sve građane Bosne i Hercegovine nisu ni televizija ni radio koji emitiraju program iz Bosne i Hercegovine. Naime, RTV sustav Bosne i Hercegovine čine tri servisa – jedan koji emitira program na srpskom jeziku i druga dva koja emitiraju na jezicima kojima govore voditelji i gosti. S obzirom na sjedište tih servisa, jezik kojim govore novinari i odabir gostiju u programima, istraživanja pokazuju da je hrvatski jezik zapostavljen. Zbog te činjenice Hrvati u Bosni i Hercegovini manje prate te televizijske programe pa oni za njih nisu *mainstream* mediji. Radijski programi na hrvatskome jeziku emitiraju se, uglavnom, na lokalnim – općinskim područjima, dok uz vjersku Radiopostaju Mir Međugorje samo RTV Herceg Bosne emitira program na hrvatskome jeziku na širem području Bosne i Hercegovine.

Zbog preglednosti, mogućnosti preciznijeg određivanja dnevnih medijskih tema, uzoraka i sl., istraživanje o podijeljenim medijskim sustavima urađeno je na dnevnim novinama koje izlaze u jednom od triju medijskih sustava u Bosni i Hercegovini.

U radu smo istraživali dnevnu agendu triju bosanskohercegovačkih dnevnih novina: *Večernjeg lista* koji izlazi u Mostaru i koji se uglavnom čita na područjima BiH na kojima obitavaju Hrvati, *Dnevnog avaza* koji izlazi u Sarajevu i koji je namijenjen uglavnom čitateljima s područja Sarajeva i drugih područja gdje većinski žive Bošnjaci te *Nezavisnih novina* koje izlaze u Banjoj Luci i koje uglavnom čita stanovništvo Republike Srpske. Istraženo je razdoblje od 5. do 20. svibnja 2014. godine, a poseban naglasak stavljen je na dnevnu agendu predstavljenu naslovnicaama tih novina. Sadržaj naslovnica analiziralo se u posebnim temama: politika – domaća i međunarodna, šport, crna kronika, gospodarstvo, a uz ove rubrike dodana je kategorija ostaloga u koju su uključeni članci iz kulture, umjetnosti, *lifestylea*, zdravlja i sl.

Odabirući temu *Ukroćeni mediji (Podijeljeni medijski sustavi i mainstream mediji u Bosni i Hercegovini)* postavljena je radna hipoteza da na odabir vijesti u bosanskohercegovačkim dnevnim novinama presudnu ulogu ima etnocentrizam kao sredstvo identifikacije. Pomoćna hipoteza bila je da u Bosni i Hercegovini djeluju tri medijska sustava. U samom istraživanju korištene su induktivne i deduktivne istraživačke metode, kvantitativnom metodom istraživao se broj naslova i njihova veza s geografskim područjem na kojem novine izlaze, a uz

njih je poseban naglasak stavljen na metodu analize sadržaja kojom se dokazivala teza o odabiru vijesti na temelju etnocentrizma kao sredstva identifikacije.

1. Postavljanje agende

Masovni mediji imaju funkciju tematizacije određenih društvenih pojava. Određivanjem agende smatra se „praksa izbora i isticanja određenih pitanja i/ili događaja iz grupe različitih tema o kojima se informira javnost.“¹ Mediji, dakle, određuju koje će teme društvena zajednica smatrati bitnima u određenu vremenu, a ne što će o tim temama recipijenti misliti. U postavljanju medijskih dnevnih redova (agendi) važne su četiri intervenirajuće varijable: recipijenti, mediji, teme i vremenski okvir.² Utjecaj na teme iz društvenoga života uz političke aktere komunikacije, javnost i korporacije u velikoj mjeri određuju i mediji. „Kod medijskog oblikovanja agende treba istaknuti da su mediji glavni akteri oblikovanja agende. Oblikovanje započinje medijskim pokrivanjem, poslije čega se oblikuje javno mišljenje koje potom nameće političku agendu.“³ Ovakav model nije čest jer javnost rijetko aktivno reagira na medijske objave. Ipak, mediji u interakciji s političkim akterima komunikacije, uvažavajući dvosmjernu komunikaciju tijekom medijskoga pokrivanja, uspijevaju oblikovati teme društvenoga života.

Da bi mediji, sukladno pravilima struke, oblikovali dnevni red društvenih tema, potrebna im je institucionalna i ekonomska neovisnost. Mediji svojim djelovanjem pozornost publike usmjeravaju na malen broj tema, a povećanju broja objelodanjenih tema ne pridonosi ni stalan rast medijskoga tržišta. „Usprkos rastu medijske ponude, sve češće samo jedna jedina tema tendenciozno potiskuje sve ostale s dnevnog reda.“⁴ U određenim situacijama, zbog interesa javnosti, određene teme mogu zauzeti velik dio medijskoga prostora. Neke od takvih tema bile su ubojstvo Osame bin Ladena, prosvjedi poznati kao Arapsko proljeće koji su počeli u prosincu 2010., a doveli su do revolucije u Tunisu, rata u Libiji i Egipatske revolucije. Tijekom istraživanja za ovaj rad

¹ Stuart PRICE, *Izučavanje medija*, Beograd, 2011., str. 69.

² Usp. Michael KUNCZICK – Astrid Zipfel, *Uvod u znanost o medijima i komunikologiju*, Zagreb, 2006., str. 197. – 203.

³ Zoran TOMIĆ, *Osnove političkog komuniciranja*, Mostar, 2012., str. 72.

⁴ Stephan RUSS – MOHL, *Novinarstvo*, Beograd, 2005., str. 15.

dogodile su se poplave u Bosni i Hercegovini, Republici Hrvatskoj i Srbiji koje su više dana određivale medijsku i opću društvenu agendu. Takve teme koje zaokupljuju javnu pozornost medijski teoretičari nazivaju *agenda setting* „jer su te teme neodvojivo ugrađene u svakidašnji dnevni red javnog života“⁵.

2. Kriteriji za odabir vijesti

Kako bi mediji ostali nepristrani, objektivni i obavljali svoju osnovnu funkciju čuvara demokracije, potrebno je poštovati jasno određene kriterije izbora vijesti. Koji sve kriteriji utječu na odabir vijesti već je 1690. istraživao Tobias Peucer došavši do elementa „neobičnosti“ kao presudna za odabir neke informacije kao vijesti. U Bosni i Hercegovini, punoj neobičnih događaja, teško je na temelju ovoga kriterija odabrati vijest. Kriterij za odabir vijest je, prema Schultz, Russ-Mohlu, Kuncziku, Zipfelu i drugim autoritetima znanosti o medijima, vrijeme pri čemu aktualnost, trajanje i kontinuitet događaja uvelike utječu na objavu određene informacije. Kada je određen događaj već tematiziran, kada je „uveden u medijsku ponudu i o njemu se stalno izvještava, tada dolazi do sazvučja, odnosno suglasnosti sa izvještavanjem drugih redakcija. Očigledno svi nastoje odgovoriti očekivanjima publike.“⁶ Blizina određene činjenice, bilo da je riječ o prostornoj, političkoj ili kulturnoj, također može znatno utjecati na „vrijednost vijesti“. Uz ove kriterije, status ima jaku ulogu pri odabiru vijesti. Naime, ako određenu izjavu daje predsjednik neke stranke, vjerojatnije je da će biti objavljena nego izjava istog sadržaja bilo kojeg drugog dužnosnika iste stranke. Dinamika i stupanj iznenađenja, u današnjem senzacionalističkom novinarstvu, imaju velik utjecaj na objavu vijesti, kao i pozitivna ili negativna vrijednost ili pak zanimljivost u slikama. Jedan od kriterija je i identifikacija. U dimenzije identifikacije,⁷ prema Schultzovoj podjeli, spadaju personalizacija, emocionalna vrijednost i etnocentrizam. Naime, etnocentrizam čini povlaštenima vijesti iz vlastita kulturnoga kruga. Tako vijesti iz dalekih zemalja rjeđe dopijaju u fokus medija, a viješću postaju tek informacije o temama iz daleka svijeta ako su neki od aktera podrijetlom iz našeg kulturnog kruga. U dijelu bosanskohercegovačkoga tiska Manchester

⁵ Isto, str. 16.

⁶ Isto, str. 111.

⁷ Usp. M. KUNCZICK – A. ZIPFEL, *n. dj.*, str. 135.

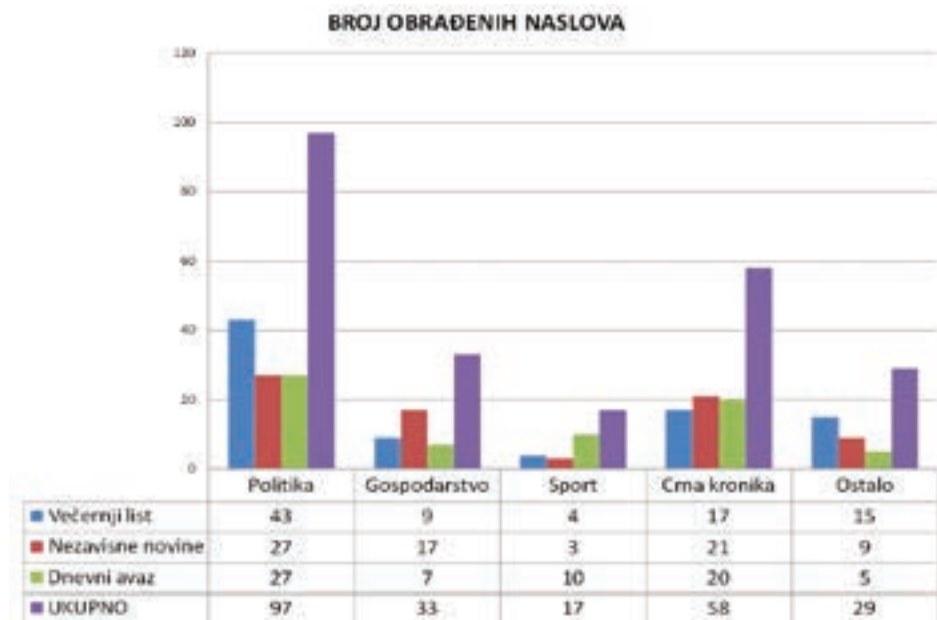
Cityjevo osvajanje naslova nogometnoga prvaka u engleskoj Premier ligi bitna je vijest zbog činjenice da u tom klubu igra Edin Džeko.

Iako sve ove dimenzije vijesti mogu utjecati na objavljivanje određene informacije, ipak, presudnu ulogu u procesu odabira informacija imaju „gatekeeperi“. Gertrude Joch Robinson ističe da „gatekeeperi“, osobe koje određuju koja će komunikacijska jedinica postati vijest, mogu djelovati na trima razinama. Oni, naime, mogu izbor vijesti raditi na temelju vlastitih osobnih i individualno-psiholoških karakteristika, mogu na temelju politike medija u kojem djeluju institucijski unutar konteksta organizacije odabirati vijesti ili pak kroz kibernetičke odnose osluškujući zahtjeve kroz povratne informacije okoline koristeći se društvenim mrežama ili internetskim portalima odlučivati o puštanju određenih informacija u javnost.⁸

3. Rezultati istraživanja

U analiziranim tiskovinama – *Večernjem listu*, *Dnevnom avazu* i *Nezavisnim novinama* – u razdoblju od 5. do 20. svibnja 2014. godine objavljene su najave 234 članka. Najveći broj naslova donosila je naslovnica *Večernjeg lista*, njih 88, *Nezavisne novine* u tom su razdoblju na naslovnicama objavile 77 najava članaka dok je *Dnevni avaz* imao 69 naslova na naslovnicama. Članci najavljeni na naslovnicama podijeljeni su u sljedeće kategorije: politika – domaća i međunarodna, šport, crna kronika, gospodarstvo, a uz članke iz ovih rubrika među naslove u rubrici *ostalo* pojavljivali su se članci iz kulture, umjetnosti, *lifestylea*, zdravlja i sl.

⁸ Isto, str. 130.

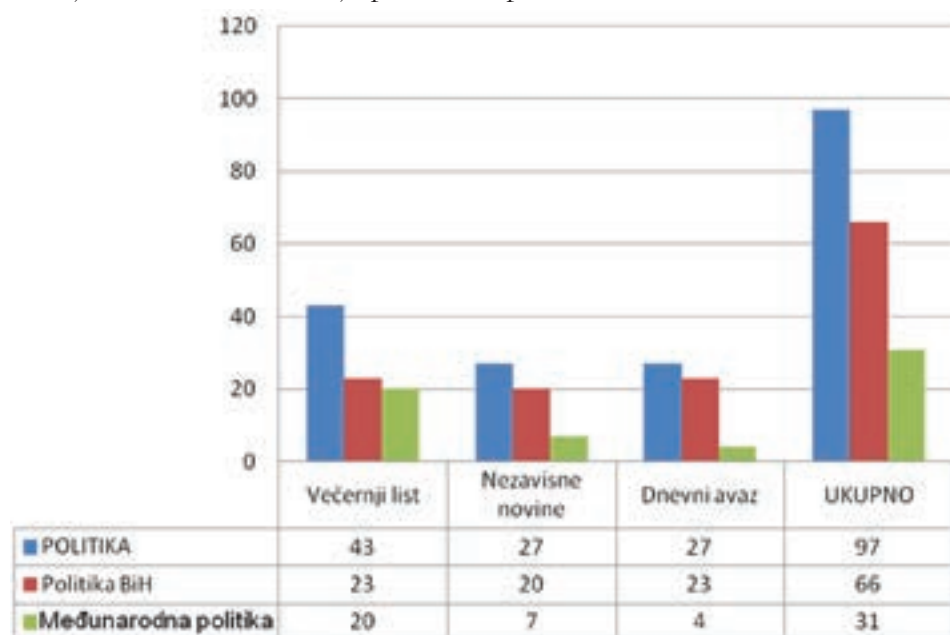

U *Večernjem listu* objavljena su 43 članka s političkim temama, devet s područja gospodarstva, četiri o športu, 17 članaka iz crne kronike i 15 članaka koji nisu spadali u navedene kategorije. Političke teme u 27 slučajeva bile su na naslovnica *Nezavisnih novina*, u tim novinama na naslovnici je bilo i 17 tema s područja gospodarstva, tri športske, 21 iz crne kronike i devet koje nisu pripadale nijednoj od navedenih rubrika. *Dnevni avaz* također donosi 27 naslova koji se odnose na političke teme, sedam vezanih za gospodarske, deset športskih naslova, 20 iz crne kronike i samo pet tema nije pripadalo nijednoj navedenoj rubrici.

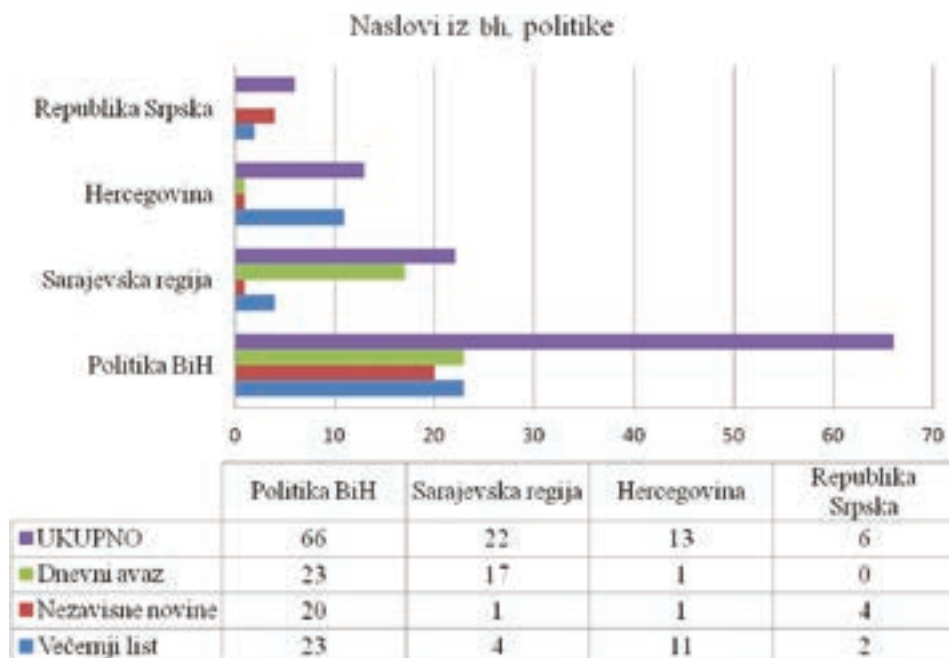
Na temelju ovih podataka vidljivo je da u dnevnim novinama u Bosni i Hercegovini dominiraju teme iz političkoga života, ali sukladno današnjem senzacionalističkom novinarstvu slijede ih teme iz rubrike crna kronika, a zanimljivo je da je najmanje športskih tema na naslovnica svih dnevnih novina.

Usporedi li se broj tema iz unutarnje politike Bosne i Hercegovine i vanjskopoličkih tema, pokazat će se da u *Nezavisnim novinama* i *Dnevnom avazu*, kao i u *Večernjem listu* stoje naslovi po dvadesetak članaka o unutarnjoj politici, a o vanjskoj politici *Dnevni avaz* ima najmanje članaka, tek četiri, *Nezavisne*

novine sedam članaka od kojih se veći dio odnosi na teme iz Srbije, a *Večernji list* na temelju uske suradnje s istoimenim listom u Republici Hrvatskoj donosi gotovo jednak broj članaka s vanjskopolitičkim temama od kojih se najveći dio njih odnosi na unutarnju politiku Republike Hrvatske.

Broj članaka iz političkoga života Bosne i Hercegovine neravnomjerno je regionalno raspoređen. Tako *Dnevni avaz* donosi pet naslova o visokoj bh. politici, 17 naslova o politici koja se odnosi na područja u kojima su Bošnjaci većina i tek jedan članak o politici na području Hercegovine, a politiku Republike Srpske na naslovnicu nije tematizirao nijedan naslov. *Nezavisne novine* naslovnicama najavljuju članke koji se odnose na ukupnu bh. politiku u 14 slučajeva, najavljuju teme s područja politike Republike Srpske u četiri slučaja, a po jedanput političke članke iz Hercegovine i sarajevske regije. *Večernji list*, vođen etnocentrizmom i afinitetima čitatelja, iznosi naslove političkih članaka vezanih za Hercegovinu i politička pitanja o Hrvatima u BiH u 11 slučajeva, četiri su naslova vezana za sarajevsku regiju, dva naslova za političke teme iz Republike Srpske, a šest se odnosi na državnu politiku BiH.

Najavljujući gospodarske teme, *Večernji list* od ukupno devet naslova čak pet veže uz Hercegovinu, *Nezavisne novine* od 17 gospodarskih tema 13 donose iz Republike Srpske, a *Dnevni avaz* od sedam gospodarskih tema najavljuje po dvije iz sarajevske regije i Hercegovine.

Na naslovnicama svih triju dnevnih novina športski se sadržaji jako rijetko najavljuju. Tek se donose naslovi o osvajanju naslova nogometnog prvaka u BiH, ali začuđuje kako se toj temi daje različit značaj i kako se stavlja u drukčije kontekste. Dok *Večernji list* i *Dnevni avaz* po dva puta na naslovnicama pišu o osvajanju naslova prvaka u nogometu Zrinjskog iz Mostara, *Nezavisne novine* uopće je ne najavljuju. Ipak sâm sadržaj naslova u *Večernjem listu* i *Dnevnom avazu* pokazuje osjetljivost prema ciljanoj publici. *Večernji list* 5. svibnja donosi naslov „Zrinjski prvak“, a *Dnevni avaz* „Zrinjski šampion, remi na Grbavici“, dok se na kraju prvenstva u *Večernjem listu* najavljuje opet članak pod naslovom „Zrinjski prvak“, *Dnevni avaz* naslovnicom uvodi u tekst „Veležu mostarski derbi, ispali Rudar i Leotar“.

Podudaranje udarnih naslova u istraživanim tiskovinama

DATUM	VEČERNJI LIST	NEZAVISNE NOVINE	DNAVNI AVAZ	PREKLAPANJA SADRŽAJA
5. SVIBNJA	Priča o reformi HNS-a je platfomaška podjela čiji je cilj njegovo ukiđanje	Broj mrtvih raste, američki agenti u Kijevu	Nova pljačka na autoputu – Vlada Federacije BiH poskupljuje benzin i naftu	Nema podudaranja
6. SVIBNJA	Djeca od obitelji bježe na facebook	Damir Ljubić uslovljen da napusti Savjet ministara BiH	Šehidske porodice i RV1 o kolapsu budžeta FBiH - Nikšiću će se desiti narod	Nema podudaranja
7. SVIBNJA	Smjena Linića-SDP korak do raskola	Želja Kine za investiranje u Evropu nikad jača	Ejup Ganić, ratni član Predsjedništva BiH – Bakir nije bio dio tima	Nema podudaranja
8. SVIBNJA	Učenici bez sistematskih pregleda u Mostaru	Ljekari neće da rade u zatvorima	Veliki protesti: Hiljade ljudi iz cijele FBiH dolaze u Sarajevo – Narod je krenuo!	Nema podudaranja
9. SVIBNJA	Ključno je riješiti hrvatsko pitanje	Dvobroj s 8. svibnja	Vlast želi kontrolu pravosuđa	Nema podudaranja
10. SVIBNJA	Dječje igračke s opasnim kemikalijama	Željku Lalušiću, Danki Šućur i banjalučkom preduzeću „Lein“ oduzete nekrtenine i mašine – Zaplijenjena imovina vrijedna 1,7 miliona KM; druga tema MUP RS nabavlja nove uređaje za mjerenje brzine kretanja automobila – Stižu radari koji fotografišu vozila	Plenumaši okupljeni u Sarajevu – Lopovi dajte ostavke!	Nema podudaranja
11. SVIBNJA	Otvorili 181 novo radno mjesto u 2013. u Posušju	Dvobroj s 10. svibnjem	Pretučeni demonstrant tuži policiju	Nema podudaranja

PODIJELJENI MEDIJSKI SUSTAVI

12. SVIBNJA	dominiraju dvije teme: F. Radončić – Utječemo na Bošnjake da Hrvatima ne smiju birati predstavnike; druga tema – HRS Još jedna stranka u Hrvata	Emir Pajazetović bacio kašikaru u objektu „EX2 u Velikoj Kladuši – Bomba ranila 32 osobe u diskoteci	Drama u diskoteci u Velikoj Kladuši – 26 povrijeđenih	Podudaranje u <i>Nezavisnim novinama i Dnevnom avazu</i>
13. SVIBNJA	Plan kako ovladati Federalnim parlamentom – Bošnjačke stranke izdale naputak: Nadite što više Hrvata za liste	Komisija za odlučivanje o sukobu interesa u institucijama BiH konačno može početi da radi – Od CIK-a preuzeli 228 dosijea o funkcionerima	Obračuni – Napao ga i ubio zbog grafita s „četiri S“ – DRAMA U ZENICI!	Nema podudaranja
14. SVIBNJA	Tragična sudbina hrvatskih povratnika kod Kraljeve Sutjeske – NAKON 22 DANA PRETUČENI STARCI UMRLI ZAJEDNO	Srbijanski premijer u zvaničnoj posjeti Sarajevu razgovarao sa BH. zvaničnicima – VUČIĆ: SRBIJA JE PRIJATELJ BIH	Sarajevo – Premijer Srbije u prvoj zvaničnoj posjeti – VUČIĆ: DOŠAO SAM KAO PRIJATELJ BiH	Podudaranje u <i>Nezavisnim novinama i Dnevnom avazu</i>
15. SVIBNJA	Danas se raspisuju Opći izbori – POČINJE BORBA ZA NOVU BH. VLAST	Kiša koja danima neprestan pada, prouzrokovala haos širom BiH- RIJEKE NADIRU, DO KUĆA JEDINO U ČAMCU	BIH POD VODOM	Podudaranje u <i>Nezavisnim novinama i Dnevnom avazu</i>
16. SVIBNJA	POTOP	POTOP U BIH, VODA NOSI SVE	KATAKLIZMA	Podudaranje svih triju agendi
17. SVIBNJA	Klizište srušilo kuću uz bolan jauk vlasnika – ODE MI SVE (cijela stranica)	Nadljudska borba sa VODENOM STIHIJOM	KLIZIŠTA RUŠE KUĆE	Podudaranje svih triju agendi
18. SVIBNJA	Voda se povlači – DAN POSLIJE	Dvobroj sa 17. svibnja 2014.	Potop u BiH, Broje se žrtve, hiljade ljudi bez doma – SKORO 30 MRTVIH!	Podudaranje svih triju agendi

19. SVIBNJA	BITKA ZA POSAVINU	Nezavisne u posjeti Doboju, najteže stradalom u poplavama – RANJENI GRAD LIJEČI RANE	Narod prepušten sam sebi – BORBA ZA GOLI ŽIVOT!	Podudaranje svih triju agendi
20. SVIBNJA	Poplave izravno pogodile dva milijuna građana BiH – POMOZI I TI!	(crno bijelo izdanje) – BIH OPLAKUJE ŽRTVE POPLAVA	I dalje kritično u Posavini i Semberiji – PRIJETE ZARAZE	Podudaranje svih triju agendi

Potpun pregled naslova i podudaranja na cijelim naslovnicama u trima istraživanim dnevnim novinama

DATUM	VEČERNJI LIST	NEZAVISNE NOVINE	DNAVNI AVAZ	PREKLAPANJA SADRŽAJA
5. SVIBNJA	Ukrajina – Sada svi čekaju kakav će potez povući Putin; Zrinjski prvak	Broj mrtvih raste, američki agenti u Kijevu (na istoku Ukrajine teško stanje se ne smiruje)	 Zrinjski šampion, remi na Grbavici	VL i NN podudaranje sadržaja o Ukrajini; VL i DA podudaranje sadržaja o prvaku BiH u nogometu
6. SVIBNJA	Na istoku Ukrajine većina stanovništva podržava Rusiju	Okršaji odnijeli desetine života(Ukrajina)		Podudaranje u temi ali potpuno drukčiji sadržaji
7. SVIBNJA		Nema zastare korupcije	Protiv amandmana SBB-a glasali svi poslanici SDP-a	Podudaranje o temi donošenja antikoruptivnih zakona
8. SVIBNJA				NEMA PODUDARANJA
9. SVIBNJA	Ujedinjeni građanski bunt danas u Sarajevu protiv Vlade FBiH		Danas u Sarajevu veliki skup plenumaša – Nećemo više stati!	Podudaranje – tema o prosvjedima u Sarajevu (disproporcionalna površina teksta – manji u VL)
10. SVIBNJA	Prosvjedi u Sarajevu -Traže odlazak Nikšićeve vlade i prije izbora		Prosvjedi u Sarajevu - Lopovi dajte ostavke	Podudaranje –Prosvjedi u Sarajevu

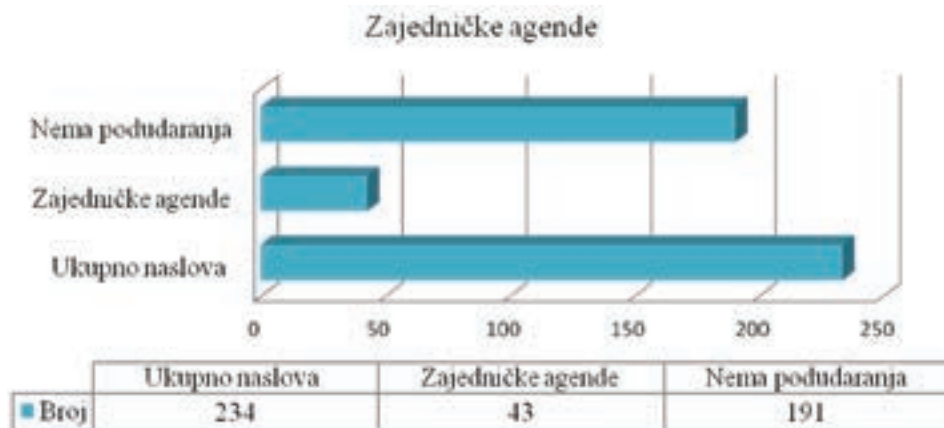
PODIJELJENI MEDIJSKI SUSTAVI

11. SVIBNJA	Zrinjski prvak	Dvobroj s 10. svibnja	Veležu mostarski derbi, ispali Rudar i Leotar	Podudaranje – Završetak Premijer lige BiH
12. SVIBNJA	Bombaš – Zašto je uopće bio na slobodi?	Bomba ranila 32 osobe u diskoteci	Drama u diskoteci u Velikoj Kladuši-26 povrijeđenih	Podudaranje – teme bombaškog napada na diskoteku u Velikoj Kladuši (opseg članaka i najava neproporcionalan)
13. SVIBNJA				Nema podudaranja
14. SVIBNJA	Prije smrti napisali – „Rastajemo se, drugovi, idem tamo gdje vas neće biti!“	Sletjeli u rijeku i utopili se		Trojica mladića poginula u prometnoj nesreći na putu Velika Kladuša – Bužim VL i NN
		Srbijanski premijer u zvaničnoj posjeti Sarajevu razgovarao sa BH. zvaničnicima – VUČIĆ: SRBIJA JE PRIJATELJ BIH	Sarajevo – Premijer Srbije u prvoj zvaničnoj posjeti – VUČIĆ: DOŠAO SAM KAO PRIJATELJ BiH	Vučić u BiH - NN i DA
15. SVIBNJA	Poplave nose mostove, tisuće ljudi bez struje	Rijeke nadiru, do kuća jedino u čamcu	BiH pod vodom!	Podudaranje – u VL puno manji naslov
16. SVIBNJA	Potop	Potop u BiH, voda nosi sve	KATAKLIZMA	Podudaranje
17. SVIBNJA	Klizište srušilo kuću uz bolan jauk vlasnika – ODE MI SVE	Nadljudska borba sa VODENOM STIHIJOM	KLIZIŠTA RUŠE KUĆE	Podudaranje
18. SVIBNJA	Voda se povlači – DAN POSLIJE	Dvobroj sa 17. svibnja 2014.	Potop u BiH, Broje se žrtve, hiljade ljudi bez doma – SKORO 30 MRTVIH!	Podudaranje
19. SVIBNJA	BITKA ZA POSAVINU	Nezavisne u posjeti Doboju, najteže stradalom u poplavama – RANJENI GRAD LIJEČI RANE	Narod prepušten sam sebi – BORBA ZA GOLI ŽIVOT!	Podudaranje

20. SVIBNJA	Poplave izravno pogodile dva milijuna građana BiH - POMOZI I TI!	BIH OPLAKUJE ŽRTVE POPLAVA	I dalje kritično u Posavini i Semberiji - PRIJETE ZARAZE	Podudaranje
--------------------	--	----------------------------	--	-------------

*9

Pregledom ukupna broja obrađenih naslova i broja tema koje su zajedničke *Večernjem listu*, *Nezavisnim novinama* i *Dnevnom avazu* pokazalo se podudaranje u samo 43 slučaja od ukupna broja od 234 naslova na naslovnicama. Kako bi se ukazalo na potpunu podijeljenost medijskih sustava, potrebno je naglasiti da se do trenutka poplava u Bosni i Hercegovini (prvih deset od ukupno analiziranih 16 dana) nalazi samo 21 tema koja se podudara u nekim od novina, a samo jedna tema naslovnice vezana za bombaški napad na diskoteku u Velikoj Kladuši, od 12. svibnja (razdoblje od 5. do 15. svibnja), podudara se u svim trima novinama. Ta tema dominira na naslovnici *Nezavisnih novina* i *Dnevnog avaza*, dok u *Večernjem listu* nije dobila taj status. U razdoblju od 15. do 20. svibnja naslovnica svih triju istraživanih novina dominiraju teme poplava u Bosni i Hercegovini, a sam sadržaj članaka pokazuje da svake od navedenih novina veću pozornost posvećuju područjima na kojima se više čita.

⁹ Kratice: VL – *Večernji list*
 NN – *Nezavisne novine*
 DA – *Dnevni avaz*

Zaključak

Analiza naslovnica *Večernjeg lista*, *Nezavisnih novina* i *Dnevnog avaza* može se podijeliti u dvije cjeline. Prvu cjelinu čine naslovi koji se pojavljuju u uobičajenim okolnostima, a javljaju se od 5. do 15. svibnja 2014. U tom razdoblju top-teme dnevnih novina podudaraju se samo 12. svibnja i 14. svibnja 2014. u *Nezavisnim novinama* i *Dnevnom avazu*. U drugom dijelu istraživanja, od 15. do 20. svibnja 2014. poplave, velike elementarne nepogode, postaju iznimno bitna tema (*agenda setting*) tako da dominiraju naslovnica svih praćenih dnevnih novina. Na temelju ovih podataka dobivenih istraživanjem potvrdila se radna hipoteza prema kojoj na odabir vijesti u bosanskohercegovačkim dnevnim novinama presudnu ulogu ima etnocentrizam kao sredstvo identifikacije zbog sadržaja tema u prvom dijelu istraživanja, a zanimljivo je da se i u drugom dijelu istraživanja članci o poplavama uglavnom vežu za narod čiji pripadnici čitaju svaku od istraživanih novina. Potvrda ove hipoteze dokazuje postojanje triju paralelnih medijskih sustava, a na području tiska baš ova tri dnevna novinska izdanja predstavljaju *mainstream* medije za svako od područja koje pokrivaju. Ukroćenost medija, kojom bi se mogao pravdati ovako oštar etnocentrizam, možda i nije uvjetovana političkim pritiscima, međutim, ispunjenje zahtjeva čitateljstva nerijetko dovodi do objavljivanja sadržaja koji se očekuju u svakom izdanju ovih dnevnih novina.